

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

In Epist. decimamquintam,

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

que palinodiam, voce & calamo satis tempori uti malis.

In Epist. decimamquintam,

N O T A I.

De Calumnia.

IN hac scenâ, Willelme, egregiè præsertim ac strenuè te geris; gratum argumentum nactus, in eo reverà triumphas.* Quam quisque norit artem, in eâ se exerceat. Quidni, amabò, hujus artis, calumnias instruendi, contumelias intorquendi, ingerendi convitia, omnium sanè, qui præteritis retrò sæculis scripsere, longè peritissimus sis? tot hucusque calumnias & contumelias, tantumque virus acerbitatis, ore infrunito evomuisti, ut supremum hujus artis magisterium adeptus, calumniatorum facilè Princeps & Coryphæus censearis. Ne tamen hîc operam meam desideres; ad susceptum à me castigationis pensum redeo. Primò causaris, nihil ab Apologistâ responsum ad ea, quæ Montaltius primâ parte Epistolæ, contrâ doctrinam Jesuiticam, quæ calumniam à peccatorum numero eximit, luculenter exposuit. At ni fallor, primus Apologista, meo judicio, satis efficaciter, breviter licèt, reposuit, doctrinam illam non Jesuiticam, sed Dicastilli, communi Jesuitarum omnium, qui de hâc materiâ scripserunt, contrariam, suis auctoribus non carere; ac pro eâ citari Bannez, Vegam, Orellanam ab eodem Dicastillo. Paulò post dabo alios, ubi rem breviter exposuero. Disputant Morales Theologi, utrùm aliquis casus, rarus licèt, esse queat, in quo aliquis retorquere calumniam in calumniatorem sinè

* Pag. 408.

injustitiâ possit. Dicastillus tunc fieri posse putat, cum prædictis auctoribus & aliis, quos citat; si alius modus non sit, arcendi calumniam, gravem scilicet; & si reverà arceatur retortâ calumniâ. Tunc enim calumnia, inquit, simplex mendacium erit, non tamen contra justitiam; & quidem primò coram Judice, ita ut criminator, vel testis iniquus, calumniæ arguatur, si ve hic crimen falsum imposuerit, si ve fortè verum, sed occultum, contra juris ordinem, quòd nulla probatio haberi queat. Ita Bannez 2. 2. q. 64. a. 7. dub. 4. Petrus Navarra, lib. 2. c. 4. n. 349. Malderus tract. 6. c. 3. dub. 20. Sylvestr. v. restit. 3. q. 3. Navarrus c. 18. n. 49. Colligitur ex D. Thoma q. 69. a. 2. Lessius lib. 2. c. 31. n. 6. Mendoza in 2. 2. disp. 70. sect. 4. §. 121. Diana parte 5. tract. 17. resol. 26. Neque est mendacium, si neges illud crimen, quod occultum est, nec in judicio probari potest; quantumvis dicas, accusatorem mentiri, calumniari, &c. & hæc est communis.

Vtrùm verò semper mortale sit, objicere falsum calumniatori, vel accusanti contra ordinem Juris, disceptatur. Negat Dicastillus, si non sit alius modus evadendi, & sic reverà evadatur; enervatâ, scilicet, accusatoris fide. Idem sentit Bannez q. 70. art. 3. dub. 2. item q. 72. art. 3. Orellana q. 72. ut testatur Vega in Summâ Hispanicâ, Petrus Ledesma tract. 8. c. 25. concl. 21. dub. 3. qui hanc sententiam vult communem esse Thomistarum, desumptam ex S. Thoma 2. 2. q. 70. a. 4. Item Joannes De la Cruz in Directorio præcept. 8. a. 4. dub. 17. Si Dicastillum excipias, Jesuitæ omnes, quotquot scripserunt, in contrariam sententiam eunt. Recentior Apologista Dicastilli opinionem in praxi damnavit; sed propter tam illustres auctores speculativè probabilem esse, negare ausus non est; cum etiam aliundè probabilis dici queat, propter alios auctores;

scili-

scilicet, Majorem in 4. dist. 15. q. 16. Soto *ibid.* q. 3. Syl-
 vestrum aliosque, qui docent, compensationem in ca-
 lumniis fieri posse: non tamen Jesuitæ hæc docent.
 Cur ergo doctrinam Iesuiticam vocas, ac dicis, Jesui-
 tas Divinum præceptum labefactasse? Sed Willelme,
 * quid opus erat, tot Scripturæ & Conciliorum loca
 huc congerere? quid enim probant? Calumniam, in-
 quis, grave peccatum esse. Injustam scilicet: nec enim
 de aliâ in his locis agitur. Sed quæso, quis hoc negat?
 fingis tibi hostem, quem impugnes. Quis unquam Ie-
 suita aut dixit, aut scripsit, injustam & gravem calum-
 niam grave peccatum non esse? Sed, inquis, omnis ca-
 lumnia injusta est. Hoc si probasses, Willelme, citrà il-
 lam locorum farraginem; non Iesuitas quidem, qui te-
 cum in hac re sentiunt, sed Dicastillum & alios qui
 cum illo sentiunt, non parùm perculisses. At demus,
 crimen occultum tibi ab aliquo exprobari, & te con-
 tra juris ordinem coram iudice accusari: quid in his
 angustiis faceres? an crimen ultrò fateri statueres?
 haud crediderim. Quonam enim pacto occulta fate-
 ri velles, qui publica, quorum sæpè convictus fuisti,
 fateri recusas? taceres, exemplo Christi? at, qui ta-
 cet, consentire videtur. Præterea si tacere nequis,
 cùm jam causâ cecidisti; quomodò taceres, cùm illa
 defendenda esset? negares fortè? diceres igitur, fal-
 sam esse accusationem; igitur & falsum accusatorem.
 Vides, quò tandem te reduxerim.

Videndum restat, quomodò *ratiunculam*, non Je-
 suitarum, sed Thomistarum potiùs, quorum senten-
 tiam Dicastillus suo calculo donavit, impugnes. Quis-
 quis, inquiunt, injustè famam alterius lædit, justæ
 defensionis eidem jus cedat, necesse est: justa ve-
 rò defensio est, quâ medium illud adhibetur, quod
 ad repellendam injuriam necessarium est. Suppo-
 nunt

* Pag. 409.

nunt autem, ad removendam infamiam, gravem scilicet, immò & ad evadendam mortem, cujus crimen impositum reum facit, non esse aliud medium, præter illud, quo in accusatorem calumnia retorquetur. Demus ex hypothesi, mendacium peccatum non esse, licet reverà peccatum sit: haud dubiè, accusatus, calumniam, justæ defensionis jure licitè retorquebit. Igitur retorquere calumniam, ideò malum est, quia mendacium, non quia injuria est. Vt enim vitam meam attentans, injustè scilicet, & privata auctoritate, jus non habet in propriam vitam, quo minùs illam impetam, si meam aliter salvare nequeo; ita si famam meam attentat, in famam suam jus non habet, quo minùs, si necesse sit, nec aliter indemnis esse possim, eandem famam aggrediar: vel simplici mendacio, si calumnia est; vel infanti accusatione, si crimen impositum est verum. Hæc est Dicastilli & suffragantium ratio: quam tamen non ideò exposui, ut illam Bannis opinionem defendam; sed ut constet, quid tu ipse respondeas. Hoc igitur jam videndum.

Nihil prorsùs reponis, quod ad rem conferat.* Dicit enim, iniquum accusatorem apud Deum innocentem esse retortæ calumniæ. Quid tum? nemo negat, mendacium esse, ac proinde peccatum. Sed quòd injuria iniquo accusatori inferatur, probare debuisses. Minimè probas. Non est justum, inquis, ut apud homines amittat, quod apud Deum non amisit. Sed apud Deum, justum est, ut iniquam accusationem diluam: eò enim specto. Sic vim vi injustè illatam repello: quod autem injusti aggressoris, vel vita, vel fama aliquid inde patiat, omninò per accidens est. At injustum est, inquis, omne judicium quod veritati non consentit; cum eadem sit justitia, quæ veritas. Sæpè ac sæpiùs te seriò monui, Willelme: rem istam non

* Pag. 409.

capis. Quis enim nescit, quantumvis tyro, non omne mendacium injustum esse? quis nescit justitiam à veritate distinctam? sic Christum Dominum à Judæa proditum à Judæis cruci affixum fuisse, veritati consentaneum est, quamvis à justitiâ alienum. Veritas igitur à justitia discrepat: quod nemo nescit, nisi pertinax & ignarus Jansenista. Neque hîc sceleris scelus ulciscimur. Nempè vindicta non licet: sed justæ defensionis jure, simplici mendacio calumniam, vel crimen, contra juris ordinem, affectum refellimus. Neque perindè est, ac si quis adulterium adulterio vindicaret: quia adulterium omne, peccatum mortale est; ut & ipsa fornicatio: præterquàm quòd adulterium ad justam defensionem nihil penitus confert.

Quòd verò doctrinam illam Dicastilli Facultas Lovaniensis damnarit; mirum mihi non accidit. Vereor sanè illustrem Academiam: sed illius censuras, à factione, non ab æquitatis studio profectas plurimi flocci facient. Quid Baius, quid Jansenius, quid Fromondus in ea valuerint, non est profectò quòd dicam. Si quid in doctrinâ morum & Fidei adversus Jesuitas habeant; ad S. Sedem deferant: cujus dumtaxat, extrà Concilium Generale, judicio stamus. Quòd demùm illam doctrinam Dicastilli erroneam in Fide & hæreticam appelles; tuam ignorantiam prodis. * Nec propterea tam longus Cantoris locus adducendus fuit; nec is, quem subnectis, Doctoris Angelici textus describendus. Quis enim neget, hæresim esse, si quis dicat v. g. mendacium peccatum non esse; aut votum, seu juramentum nullam afferre obligationem? quia, scilicet, hoc constat. At occidere ad defensionem vitæ, facultatum, honoris, cum moderamine inculpatæ tutelæ, si aliter fieri nequeat; infamare

infamare ad defensionem justam propriæ famæ, aut etiam vitæ, si aliter vita aut fama servari non possit; non aded certum est, grave malum esse. Ac proinde, si quis hoc ipsum licere adstruat; non sanè continuò hæreticus censendus est. Hæreticus tamen censendus, Willelme, quisquis errores ab Ecclesiâ damnatos obstinatè defendit: ut Jansenistæ hætenùs, cum maximo totius Ecclesiæ scandalo, impunè fecerunt.

At Jesuitæ omnes constantissimè negant, peccatum veniale admittendum esse, etiamsi orbis universi salus inde pendèret. Cùm igitur omnis calumnia mendacium sit; & hoc, peccatum saltem veniale; nullus Jesuita unquam dixerit, calumniam licitam esse, licèt alioquin aliquando accidat, ut contra justitiam non sit. Esto, inquis; * Jesuitæ ita sentiant: hoc tamen non facit, quin peccata venialia facilè glutiant, eoq; obtentu, calumnias suis adversariis affingant; quæ reverà patent, in oculos incurrunt, ab omnibus palpantur, & ex illo erroris fonte derivantur, quo scilicet hoc licere sibi persuadent: hinc tanta calumniandi facilitas: immò ad omnem scrupulum evellendum, per aliquam *restrictionem mentalem*, ut vocant, mendacium purgari & castigari facilè potest: hinc, si aliquam mulierem Societati suæ infensam putent; eam statim ut adulteram infamare licebit; idque citrà injustitiam, quia calumniam calumniâ rependunt; & citrà mendacium, quia per *restrictionem mentalem*, de adulterii fonte, *concupiscentia*, scilicet, *fomite*, intelligunt. Somnias Willelme, somnias. Quænam sunt illæ patentès calumniæ? An quia vestros errores accusant? nunquid eosdem Ecclesiâ non damnavit? Quia vos hæreticos vocant? nunquid reverà hæretici non estis, qui damnatos errores pervicaciter defenditis?

* Pag. 412.

* Quia

Quia malam fidem vestram prædicant? nunquid eam Annatus, & uterque Apologista luculentissime non demonstrarunt? Sed ad censum calumniarum statim descendam. Quid ergo simplicioribus imponitis? Quanquam deinceps, quid temerè dicatis, aut scribatis perperam, parùm curandum est: cum jam omnes intelligant, ut rectè Annatus observavit, fidem vestram in proverbium abiisse, & Jansenistas omnium mortalium mendacissimos jure ac meritò censerì. Quod subnectis de muliere & adulterio; in communem spurcitiarum locum adeò tibi familiarem, ultrò remittam. Fæcibus innutritus esse vidèris, quas immundo plenus spiritu turpis scarabæus perpetuò versas.

Argumentum Apologistæ solvere fatagis*; sed frustra. Nempe inquis: Jesuitæ eam dumtaxat calumniam gravi injustitiæ crimine eximunt, quæ ad elidendam aliam calumniam adhibetur: hanc autem, ut dicitis, Jesuitæ adhibent, contra Jansenistas. Jansenistæ igitur calumnias priores struxerant. Quid ad hoc, mi homo? Jesuitæ, inquis, id sibi persuadent, cæco sui amore ducti. Hinc si quis eos Theologiæ ignaros esse dicat, vel ab iis morum doctrinam corruptam; illicò calumniatorem appellant. Negas, esse calumniam, Wendrocki? Pernego, inquires. Haud dubiè hoc unico verbo causam vicisti. Retractate Patres, quæ de hoc homine per incogitantiam scripsistis: de hoc homine, inquam; nam Wendrockius & Montaltius, mera sunt nomina; cum unus uterque sit Montaltius, Altimontius, Claramontius, Wendrockius, versâ dumtaxat togâ. Dixistis impostorem & calumniatorem: calumnias & imposturas recensuistis. Expungite, quæso: scribite ineptias & stultitias, somnia & deliria. Quis enim eum insanire non censeat, qui nullum

Jesui-

* Pag. 143.

Jesuitam esse dicat non ignarum Theologiæ, non hospitem in hac sacrâ facultate? Suarem, Vasquem, Molinam, Lessium, Ruiz, Bellarminum, de Lugo, aliosque innumeros, qui de re Theologicâ, multâ cum laude scripserunt, Theologos non fuisse? Veram Theologiam intelligo, inquires. Scilicet, Jansenianam, & Calvinianam. Sed hanc quoque Jesuitæ probè calluerunt; non quidem scientiâ approbationis, ut vocant; sed ut illam strenuè refutarent. Quod reverà multi, Annatus scilicet, Martinon, Stephanus Deschamps, Ripalda, aliique egregiè præstiterunt.

Arguis deinde Apologistam, eò quòd dixerit, injustè ac præter juris ordinem accusatum, admissi criminis, id palam negare posse; ac proinde accusatorem mendacii arguere. Quid verò hic reprehendas, reverà non video. An injustè insimulatum teneri dices, ad publicam occulti criminis confessionem? Quo jure? qua lege? at nisi neget, fateri censetur; & si neget, perinde est atque si injustum accusatorem mendacii & calumniæ arguat. Quòd dicis, summâ cum fide doctrinam Jesuitarum à Montaltio repræsentatam, nec ullum Jesuitam tam stultum esse, ut hoc non intelligat; explosione ac libilis, non responsione, vel refutatione dignum est. Quoties ille falsitatis convictus est ab utroque Apologista, & Annato? qua fronte hæc scribis Wendrocki? plusquam meretriciâ. Quâ fide? plusquam Jansenianâ. Sed agnoscit, inquires, recentior Apologista, ita sentire Casuistas & Jesuitas, quemadmodum ipsos sentire Montaltius scripserat. Insignis nebulo & sycophanta! quasi verò plusquam centies idem Apologista de imposturis vestris questus non fuerit; dumque defendit à Jesuitis asserta, etiam à vobis affi-

ta & depravata non refutârît. Sic mendacium & calumnia, quibus Jesuitas prosequuti estis, justæ defensionis arma iis hæctenûs suppeditârunt. Quo eventu; omnes sciunt. Doctrina vestra damnata est: libri vestri confixi. Nec vos Societas laceffivit, nisi propter errores vestros: non quòd elatior hoc sæculo esset; sed quòd sine crimine tacere non potuerit, dùm Jansenianas hæreses serpere videret. Nec adeò impavidi estis, quin fulminis afflatum, vestrasque ruinas senseritis. Quòd nihil ab hominibus speretis; dare non possum. Quàm multos enim prensatis? incautos licet: quorum patrociniò tecti & fulti, Jansenismum propagare omni studio & curâ studetis. Nihil etiam ab hominibus vos metuere dicitis. In hoc non laudo: cum Vicarium Christi Romanum Pontificem, & Christianissimum Regem jure timere debeatis. Pontificias Bullas contra vos editas, & in Senatu Parisiensi solenniter receptas, hoc modo eludi posse creditis: sed ludum vestrum nemo non videt. Nec est, quòd dicatis, fore, ut grata posteritas fateatur, Christianum orbem vobis devinctum esse, pro Litteris illis vestris, contra Jesuitas publicatis. Immo damnabit posteritas satyras illas, mille scatentes erroribus: quas Romanus Pontifex, pleno censu, jure damnavit; & Senatus Regius Aquis Sextiis famosas, calumniæ reas, & bono publico perniciosas declaravit, manuque tortoris ultricibus flammis addixit.

NOTA

N O T A I I.

Exempla calumniæ Jesuiticæ.

Hic habemus titulum sine re, * umbram sine corpore, frontem magnificam sine reliquâ æde. Quis hujus tituli aspectu, non expectaret homicidia, adulteria, furta, sacrilegia, horrenda quæpiam, à Jesuitis, vobis per scelus & calumniam afficta? en quò res reducitur. Theologiæ Moralis auctor, id est, sincerus ille Molinæi discipulus & imitator, Baunio affinxerat erroneam illam sententiam; quòd liceret propter aliquod bonum temporale, ut vocant, vel spirituale, proximæ occasioni peccandi sese ultrò exponere; scilicet indiscriminatim: nec enim unam occasionem ab aliâ, unum bonum ab alio ullatenùs distinguit. Pater Caussinus negat hoc scriptum unquam à Baunio fuisse; ut reverà nunquam hoc scripsit; sed contrarium docuit tract. de pœnit. q. 14. Equidem Basilius Poncius, celebris & eruditus auctor, in appendice docuit, aliquem licitè posse sese exponere proximæ occasioni peccandi, quamvis se infirmum & fragilem esse sentiat; non quidem temerè & propter quemlibet finem; sed in quibusdam casibus rarò contingentibus, in quibus agitur de salute Reip. & Religionis bono. Pro hac sententia, 15. auctores adducit, eamque fusè & doctè suo more probare nititur. Secus tamen Jesuitæ ferè omnes sentiunt: at Baunius Poncio subscripsit. En tibi luculentum Jesuiticæ calumniæ exemplum. Jesuitis à vobis imposta fuerat erronea sententia; quasi temerè liceret, propter quodlibet bonum, quamlibet occasionem peccandi captare, Caussinus negat, à Baunio errorem illum doceri, qui

* Pag. 414.

opinionem Basilii Poncii sequitur. Hæc autem ab errore illo penitus discrepat. Quemadmodum erraret, quisquis generatim diceret, homicidium licitum esse; secus ille, qui assereret homicidium ad justam vitæ defensionem licere. Calumnia igitur Cauffini non fuit. Et verò innocentissimi & nitidissimi Patris memoriam vereri debueras. Sed hoc tibi cum hæreticis, familiaribus tuis, commune est, ut Sancta & Sanctos Viperino dente lacerare non cesses.

Præterea negavit Apologista, dixisse Baunium, occasionem illam *primò*, & *per se directè* captari posse. Instas: hoc dixit Poncius, cui subscribit Baunius. * Sed, ô bone, subscribit quantum ad rem, non quantum ad modum, quem reverà conceptis verbis excepit loco citato; idque non semel, quod tamen satis esset, sed terque quaterque. Et hæc est, ut dicis, calumnia Jesuitica. Et hinc exclamas, declamas, impingis mendacia Cauffino, Pinterello, Apologistæ: projectam hujus audaciam, impietatem, & perfrictam frontem declamatorie exaggeras; quem tamen ut ignavum, tardum, ac timidum, hæc usque traduxisti. Quid verò hic peccavit, aut parentes ejus? quia Ambrosii exemplo docuit, posse aliquem à Deo motum, lupanar ingredi, ad subducendam satanæ prædam: quia Judittæ factum, post eundem Ambrosium, adduxit; quæ se, ut adultero placeret, ornavit, non turpi amore, sed religione ducta. Hæc sunt illius crimina.

Hujusmodi, inquis, † occasiones non fuerunt illis proximæ. Ineptissime mortalium! quasi verò de re ipsâ in se consideratâ non agatur; aut Juditta ipsa Holoferni occasionem proximam peccandi non obtulerit; & Ambrosius, aut solitarius alter, alicujus scandali, aliis id spectantibus. Præterea Castitatis donum, vel gratia non permittit, ut quis se in peccan-

* Pag. 415. † Pag. 416.

Q. di

di occasiones ultrò ingerat, quæ aliis proximæ censentur. Immò longè majorem curam adhibent: facitque Castitatis amor & gratia, ut eas omninò fugiant, nisi quando, inspirante Deo, de Reip. bono, aut tranquillitate Regni, aut animarum salute agitur. Quid ergo tam infanis declamationibus opus erat, Willelme? præsertim cum Apologistæ rem hanc planissimè & luculentissimè explanassent. Quid aliud, quæso, cavillari est? Et tamen hæc adducis in perpetuum Jesuiticæ calumniæ monumentum. Vah male cochleatum caput! calumnias tuas infulsis salibus condire dumtaxat voluisti. Sed sal tuum infatuatum est. Et cum alioquin Christianæ virtutes abessent; humanam saltem prudentiam, quam in *Villico iniquitatis* Paterfamilias laudavit, Lector tuus in te desiderasset. Sed in hanc quoque peccasti, & passim ubique turpissimè cæcûtis.

N O T A I I I.

Alia Calumnia Jesuiticæ.

AD Apologistas te remitto pro conciliatione Pinterelli & Brisacerii*. Neuter ab altero discrepat. Baunium uterque defendit; diversâ quidem ratione, sed utrâque legitimâ. Tu vide sis Apologistas: quorum dictis in hanc rem nihil addendum puto. Prætereà condono tibi tuum illud *mentiris impudentissimè*. Neque est, quòd dicas, Jesuitas conquestos esse, quòd inde duriùs & inhumaniùs à Montaltio habiti fuissent. Falleris mi homo, falleris. Hoc uno verbo Montaltius victoriam & triumphum Jesuitis cecinit. Is enim, cui alia probationis momenta deficiunt, ad probra verborumque convitia se convertit. Ne crede

* Pag. 416.

igitur,

igitur, lixarum illam calonumque vocem, *mentiris impudentissime*, valde ingratam Jesuitis accidisse. In eâ quidam Gallicam comitatem desiderarunt. Et hoc impudentissimam teneritudinem vocas: eodemque mucronis genere Jesuitas iterum transfadigis. Nec enim alius modus aptior est, inquis, ad ea refellenda, quæ centies & millies Jansenistis per fas & nefas Jesuitæ affinxerunt. Quid porro illud est? errores, hæreses. Quis nescit Jansenianam doctrinam erroribus scaterere? quis Catholicus hoc neget? nunquid illos Ecclesia non damnavit? Quid verò aliud? de lege veteri, inquis, quæ peccato favebat; de gratia sufficiente, quæ impedimento potius, quàm subsidio est; de Ecclesiæ defectu, quæ scilicet errores ad vitandum scandalum approbat; de contemptu Tridentini; de cæde sui ipsius; de motu interiore sequendo. Tam immanes, tam stultæ, tam absurdæ, inquis, calumniæ non aliter refelli merentur. Hoc verbulo res absolvitur, *mentiris impudentissime*. Sed Willelme, ad populum phaleras: quid quæso ex iis, quæ recensuisti, suâ probatione caruit? tabulis obsignatis vobiscum actum est. Non sunt calumniæ istæ; sed errores vestri. Immo, quod pejus est, si hæc denuò in disputationem vocentur, fatentes reos habebimus: & tu ipse in tuis hisce notis, eosdem errores defendis, ut jam sæpè monui, & iterum infra monebo. Sed his verborum involucris, & tricis apud mulierculas, quarum gratiam sollicitè captare solentis, & apud ignarum vulgus, vestra crimina defenditis.

Describis denique longum censum seu catalogum calumniarum recentioris Apologistæ. * Si primam excipiam, in quam per typographi negligentiam, menda irrepsit, in aliis nihil est calumniæ. Illam

* Pag. 417. & 418.

autem mendam facile corrigere potuisti. Ibi enim Apologista quinque propositiones Iansenii ab Ecclesiâ damnatas, ex quibus quasi totidem principiis, cæteros errores vestros deducitis, recenset; & tertiam propositionem appellat, quæ certè neminem latet, ac proinde eum latere non potuit. typographus igitur imprimere debuit, *ad merendum & demerendum sufficere libertatem à coactione.* Quod verò attinet ad alia capita, nullum est quod Apologista non probârit; aut ab aliis probatum non supposuerit; aut vi legitimæ ac necessariæ consequutionis ex principiis vestris non deduxerit. Vin' leviter percurramus? per me licet.

I. *Legum exteriorum nullam rationem habendam esse,* quando scilicet interiori motui gratiæ contrariæ esse putantur. Hæc est maxima 29. Abbatis vestri Sancygirani, in cujus verba jurastis.

II. *Motus inconsideratos, scilicet concupiscentiæ, esse peccata mortalia.* Hoc perspicuè à multis deducitur ex doctrinâ vestrâ. Quid enim, quæso, impediret? non turpe objectum sub mortali noxâ prohibitum, quod non deest: non libertas, quæ per vos cum necessitate sociatur: nihil ergo.

III. *Quandam fœminam, cum adulterium commisisset, dixisse in confessione, sibi gratiam defuisse.* Ita rem gestam narrat. Nec mirum: quis enim serid sese accuset illius criminis, à quo abstinere non potuit?

IV. *Consilium Arnaldo esse, abrogare Confessionem auricularem; aut saltem procurare, ut rarior sit, restituto scilicet pœnitentiæ publicæ usu.* Quis neget, hanc illius mentem esse? quid aliud liber illius clamat? quid ritus novus? Sed inquires: auricularem Confessionem etiamnum adhibet. Sed qui probè sciat, cum Exhomologesi stare non posse: ut Bagotius

gotius, in aureo Libro de hac re publicato, egregiè demonstravit.

V. *Jansenianos, ac proinde Arnaldum, Concilio Tridentino parum deferre.* Id constat ex maximâ 24. Sancygirani ductâ ex actis ejusdem.

VI. *Corrogari à vobis pecunias sub pretextu eleëmofynarum, adversùs Ecclesiam Dei.* Quis hoc non videt? quis nescit insanos sumptus, quos ad promovendam factionem vestram, & defendendos ac propagandos errores vestros, jam à multis annis fecistis? capsula Chavigniana, cui, amabò, non innotuit? uno verbo, nullis sumptibus parcitis, ut novos profelytos faciatis; ut captetis hujus gratiam; illius operam, stylum, manum, industriam vobis comparetis. Est sanè, quòd Jesuitæ in hoc vobis cedant.

VII. *Fateri scriptorem Litterarum, esse se Theologiæ rudem.* Haud dubiè passim fatetur, se non esse doctorem: ut Epist. 3. *Quid est ergo, inquit, cur doctorum pugna nos inseramus, minimè doctores?* item Epist. 17. *Adversum me, inquit, nec Doctorem, nec Sacerdotem.* Quanquam nihil erat necesse, ut id, quod doctis omnibus compertum est, fateretur. Quis enim Theologus Montaltii Litteras legit, qui eum Theologiæ ignarissimum statim non judicet?

VIII. *Quinque Propositiones damnatas à vobis nihilominùs defendi.* Quoties illas post utramque Bullam propugnastis, tum in Libris editis, tum in Thesis propositis? quid aliud agit tuus ille Paulus Irenæus in suis Disquisitionibus contrà Annatum publicatis?

IX. *Abbatem Sancygiranum, reformandæ Ecclesiæ curam sibi demandatam divinitus, arrogasse.* Constat ex actis indicatis: tu vide sis in Reliquiarum lib. reliq. 1.

X. *Quod subnectis de famulo Jansenistæ cujuspiam, cui ab Hero persuasum sit, ut à Confessione, vel*

audiendo Sacro abstineat; exempli gratiâ dictum esse constat; in exemplis autem non requiritur veritas.

XI. *Juda illos agi spiritu, in corrogandis opibus.* De quo jam supra n. 6. Quid ni, ex operibus vestris vos judicemus?

XII. *Multi conjiciunt, consilium vobis esse, abolenda Eucharistia & Pœnitentia.* Hanc quidem, quia à Sacerdote absolvente remitti peccata non vultis; quod sæpè docuit Sancygiranus, ut constat ex actis: illam verò per non usum & defuetudinem, quam inducere cœpistis, ut habetur in actis, & patet experienciâ.

Reliquas, ut tu ipse vocas, calumnias, breviter perstringo. I. Lutheri exemplo in Sacerdotes incontinentes invehuntur; idque fortè eodem fine. Crimine ab uno disce omnes. II. *apud Regium-portum pauca Sacra sunt.* Hoc sciunt omnes. III. *Mira est Jansenistarum industria & calliditas, ad colligendas pecunias.* Quàm multis exemplis hoc probari posset? quid in hac parte vester Du Hamel præstiterit, satis compertum est. IV. *à Jansenistis irridentur vota.* Constat ex iisdem actis, & ex lib. *de Sancta Virginitate.* V. *Theodorus Beza amicus vester dicitur.* Quis enim neget, Jansenianas hærefes ad Calvinianas proximè accedere? sunt qui Jansenistas, Calvinistas molliores vocent. VI. *Quod D. Thom. aliosque Scholasticos & Canonistas Jansenius irriserit.* Norunt, qui legere sciunt. VII. *Quod contra Deiparæ cultum Montalms scripserit.* Multi refutarunt, ego supra breviter perstringi. VIII. *Hypocrisis vestra sugillatur.* Haud ab re: vixi Phariseorum tempore, insigniores hypocritas mundus habuit. IX. *Multa singularia dici possent, quæ reticentur.* Apologista facilè morem vobis geret: immò in hoc plurimi operam suam desiderari non patientur. X. *Docent Jansenista, ab eo qui est in statu peccati mortalis, Sacra*

sine novo peccato audiri non posse. Quid aliud clamat Aurelius vester? XI. Cursitarunt Jansenista per domos, perlatâ in Gallias Innocentii Bullâ, ut aliquid patrocini sibi conciliarent. Univerfa Lutetia testis est. Illud quod habet de Montaltio à meretricibus spoliato, jocus est: serid tamen Apologista affectatam illam severitatem carpit; quæ, nisi maturè occurratur, non modicam stragem allatura est. Quid ad hæc Willelme? tuum illud, *mentiris impudentissimè*, statim opponis: mones Iesuitas, ut flagitia vestra publicent: futurum alioqui illorum silentium, luculentum maledicentiæ testimonium. Sed quàm multa hætenus publicarunt atque probarunt? errores vestri Principem locum tenent. Quoties ab illis exprobrati? quoties à vobis obstinatè defensi? Hortaris demùm ad pœnitentiam; ut saluti suæ consulant. Bene est: sed cave, reponant optimi Patres; *medice cura teipsum: Hypocrita ejice primùm trabem de oculo tuo*. Rem dubio procul lepidissimam! Iansenista apud Iesuitas pium concionatorem agit. Sic Diabolus è sacro pulpito ad populum sacra verba fertur olim fecisse.

In Epistol. decimam sextam,

N O T A I.

Calumnie Jesuiticæ de Eucharistia.

Quantas Tragœdias in hoc proscenio excitas, ut Arnaldum, Sancygiranium, Regio-portuenses defendas! * & quidem primo loco, tantùm non juras, Iesuitas decimâ sextâ illâ Montaltii Epistola, in horrendis & apertis calumniis conclusos fuisse. Quænam

* Pag. 441. & 442.